

Asia: VN/727/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset huomiot esitysluonnoksesta

KT Kuntatyönantajat yhtyy esityksen näkemykseen tarpeesta uudistaa jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelujärjestelmää siten, että työikäisten osaamisen kehittäminen on vahvemmin yhteydessä työelämän tarpeisiin ja alueiden elinvoiman kehittämiseen. Kuten hallituksen esityksessä kuvataan, nykyisellään jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelujärjestelmässä on toimijoiden ja toimintojen päällekkäisyyttä ja katve-alueita sekä yhteentoimimattomuutta. Tavoite yhteensovittaa yhteistyötä työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) sekä opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) hallinnonalojen osalta on tärkeä ja tarpeelliseksi todettu.

Palvelukeskusta valmistellaan samanaikaisesti muiden opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan sekä erityisesti työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan uudistusten ja kehittämistyön kanssa. Esityksessä todetaan, että palvelukeskuksen toiminnan tuloksellisuuden kannalta on olennaista, että yhteistyö uudistuviin alueellisiin rakenteisiin luodaan jo niiden valmisteluvaiheessa. Hallituksen esityksen luonnoksesta puuttuu kuitenkin kuvaus ja näkymä näiden palveluiden ja uudistusten kokonaisuuteen, niitä säätelevään säädöspohjaan ja toimijaverkon toimivaltasuhteisiin. Näiden kuvaaminen on välttämätöntä ja tulee selkiyttää ennen hallituksen esityksen antamista. Esimerkiksi valmistellusta esityksestä puuttuu kokonaan tarkastelu palvelukeskuksen yhteistyöstä useiden keskeisten toimijoiden, kuten kuntien, korkeakoulujen ja ammatillisen koulutuksen järjestäjien kanssa.

Hallituksen esityksen tarve ja tavoitteet on kuvattu lausunnolla olevassa luonnoksessa varsin ylimalkaisesti. Esityksessä tulee selkeästi kuvata valmistellun muutoksen tarve ja tavoite ja millä tavoin jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen perustaminen muuttaa esityksessä kuvattua nykytilaa ja se, mitä näiden muutosten aikaansaaminen edellyttää. Tavoitteet tulee tarkastella suhteessa koulutukseen, työllisyyden hoidon ohjaukseen, säätelyyn ja rahoitukseen.

Osaamisen ja työllisyyden kohtaannon kysymys on sekä Suomen kilpailukyvyyn että julkisten palvelujen tuottamisen kannalta kriittinen ja näihin haasteisiin vastaaminen olisi vaatinut pidemmän valmisteluajan. Kiireinen valmisteluaikataulu näkyy lausuttavana olevassa luonnoksessa mm. keskeneräisyytenä ja vaikutustenarvioinnin puutteina.

Lausuttavana olevassa luonnoksessa on vaikutusten arvioinnit tehty varsin ylimalkaisesti. Esityksessä ei ole lainkaan tarkasteltu esityksen vaikutuksista kuntiin erityisesti työllisyyden hoidon näkökulmasta. Kustannusvaikutusten arviointi lausuttavana olevassa esityksessä palvelukeskuksen pysyvien lakisääteisten tehtävien rahoitus pohja nojautuu suurelta osin määräaikaisiin investointeihin ja oletukseen EU:n kestävän kasvun ohjelman kautta tulevasta rahoituksesta. KT Kuntatyönantajat katsoo, että palvelukeskuksen tehtävät ja siihen varatut pysyvät määrärahavaraukset eivät ole suhteessa toisiinsa. Varsinainen budjettivaikutusten arviointi on puutteellinen.

Huomiot palvelukeskukselle esitetyistä tehtävistä

Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskukselle määritellyt tehtävät ovat laajoja ja niiden toteuttaminen edellyttäisi merkittäviä resursseja. Tehtävissä on myös osin päällekkäisyyttä muiden toimijoiden tehtävien kanssa. Tästä syystä on syytä tehdä tarkka kuvaus palvelukeskuksen tehtävistä sekä niiden yhteydestä jo olemassa olevien toimijoiden tehtäviin. On erittäin tärkeää, että hallituksen esitys myös käsittelee näiden toimijoiden toimivaltasuhteita. Muulta osin palvelukeskukselle määritettyihin tehtäviin on vaikea ottaa tarkemmin kantaa, koska niitä koskeva tekstiosuus tai ehdotetut säädökset ei tarkkaan määritä esimerkiksi palvelukeskuksen toimialaa tai sen kohderyhmää.

Palvelukeskuksen tehtävien hoitamisen osalta keskeistä on varmistaa, että valmistellut tehtävät pohjautuvat skaalautuvasti digitaaliseen palveluun. Esityksen mukaan palvelukeskuksen tehtävät nojautuvat vahvasti digitaalisiin palveluihin ja niiden kehittämiseen, mutta näiden toteuttamista ei kuitenkaan ole määritelty palvelukeskuksen tehtäviksi. Esityksessä jää epäselväksi mikä taho vastaa siitä, että tämä digitaalinen palvelujärjestelmä ja erityisesti sen edellyttämä digitaalinen infrastruktuuri tietovarantoinen ja data-analytiikan työkaluineen toteutetaan. Esityksen vaikutusten arvioinnissa todetaan, että tämä kokonaisuus rakennetaan osana jatkuvan oppimisen digitaalista palvelukokonaisuutta, mutta ei määritellä millä tavalla, millä rahoituksella ja aikataululla tai kenen toimesta tämä kokonaisuus toteutetaan.

Huomiot palvelukeskukselle esitetystä hallintomallista

Kunnilla on keskeinen rooli työllisyyden hoidon tehtävissä ja tämän vuoksi jatkuvan oppimisen ja työllisyyden neuvostossa tulee olla keskeisten työelämäjärjestöjen edustajien lisäksi kuntien edustus. Neuvoston tarkkaa henkilömäärää tärkeämpää on keskeisten toimijoiden edustus valmistelussa ja ohjauksessa.

Huomiot palvelukeskukselle esitetyistä koulutus- ja osaamispalveluiden rahoitusmuodoista

Valtionhallinnon keskitetty hankinta on haasteellinen kuntien ja kuntayhtymien näkökulmasta. Se ohittaa kunnat julkisena toimijana ja asettaa kunnat palveluntuottajan asemaan. Kunnat ja kuntayhtymät eivät voi yhtiöittävästi osallistua tarjouskilpailuun. KT Kuntatyönantajat katsoo, että Kuntaliiton näkemykset koulutus- ja osaamispalveluiden hankinnasta tulee huomioida hallituksen esityksen lopullisessa muodossa.

Muut huomiot esitysluonnoksesta

-

Mursu Sanja
KT Kuntatyönantajat - Henkilöstövoimavarojen kehittäminen